

Протидія корупції в Україні : сучасний стан на шляху до євроінтеграції

Наврусевич Н.В., курсант ННШФЕКП НАВС *Науковий керівник: кандидат юридичних наук Марков М.М.*

Сьогодні стає все очевиднішим, що основним чинником, який стоїть на заваді соціальному прогресу в Україні є корупція.

Саме корупційна злочинність справляє найбільший руйнівний вплив на правопорядок в Україні, на основі якого лише і може розбудовуватися благополуччя кожного громадянина. Так вже влаштовано суспільне життя людей, що найбільше від корупції страждають пересічні громадяни, а найбільшу вигоду мають ті, хто може скористатися з «благ» корупції. У цьому її особливий злочинний характер[2].

Корупція - це використання особою, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки (пропозиції) такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка (пропозиція) чи надання неправомірної вигоди особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей[1].

Корупція в Україні має особливості, які відрізняють її від корупції в розвинутих країнах. Без виявлення цих особливостей не можна розробити адекватні заходи протидії їй.

Корупція в Україні має ту особливість, що це - корупція кризового типу. Зазначений тип корупції полягає в тому, що це корупція, яка:

а) породжується кризою сучасного українського суспільства (а не лише недосконалістю кримінальної юстиції);

б) здатна поглиблювати кризу українського суспільства, маючи властивість зводити нанівець будь-які політичні, економічні, правові, моральні реформи в Україні. У цьому її загроза для національної безпеки України [1].

Криза українського суспільства - це наслідок кризи соціальної культури громадян, яка включає в себе, зокрема, політичну, економічну, правову, моральну культуру громадян. Існує наступна закономірність: «Яка соціальна культура громадян - таке й суспільне життя». Отже, корупція кризового типу, що вразила сучасну Україну, має своїм фундаментом значний прошарок громадян, позбавлених належної соціальної культури і тому уражених сваволею та ілюзіями, що проявляються у вигляді корупції. Саме відсутність у громадян належної політичної, економічної, правової, моральної культури, яку мають, наприклад, шведи чи громадяни Німеччини, є живильним середовищем для корупції кризового типу в Україні сьогодні. Така корупція являє собою основну загрозу українській нації, зокрема політичним, економічним, правовим, моральним, культурним засадам її розвитку.

Недосконалість існуючої системи антикорупційних органів, а також відсутність чіткої державної антикорупційної політики та державних органів, відповідальних за її реалізацію, є одним із найважливіших чинників складної ситуації з корупцією в Україні.

Досвід країн, яким вдалося декорумпізація, свідчить, що протидія корупції може бути успішною тоді, коли злочинності, у тому числі корупційній злочинності буде оголошена «моральна війна», у поєднанні із застосуванням антикорупційного законодавства. Крім того, що корупція визнається злочином, вона має бути оголошена також тяжким моральним гріхом, бо вона завжди є отриманням користі за рахунок обкрадання своїх [3].

Для запобігання та протидії корупції в Україні існують спеціально створені для цього уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, до основних завдань яких віднесено виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень є спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, якщо інше не передбачено законом.

Повноваження зазначених суб'єктів визначені в законах України «Про міліцію», «Про Службу безпеки України», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби із організованою злочинністю та корупцією». Слід звернути увагу на те, що органи прокуратури таких повноважень позбавлені. На них покладено здійснення координації діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції[4].

Процес формування демократичної правової, антикорупційної держави та євроінтеграція, до чого ми власне прагнемо, передбачає наявність якісної правової бази, удосконалення законодавства, що регулює відносини у сфері охорони правопорядку та забезпечення громадської безпеки, внесення необхідних змін до нього та фінансове забезпечення такої роботи на достатньому рівні. Для зменшення рівня корупції в Україні потрібне комплексне реформування системи протидії корупції у відповідності до міжнародних договорів та успішних практик іноземних держав. Держава повинна забезпечити проведення першочергових заходів, спрямованих на зменшення рівня корупції та формування бази для подальших антикорупційних реформ.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 13.03.2012
2. <http://uapress.info/ru/blog/show/ynTWsYSN7oBt6dG/>
3. Дацюк Л. Нинішня корупція - це колишній блат // Новий кур'єр. - 2002.- Трав.
4. Л.М. Доля. Корупція в Україні: стан і проблеми. «Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)» - 2004.